

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-3-212 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-52/1320-471
Karar Tarihi : 13.10.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER: Meltem BAĞIŞ AKKAYA, Ebru İNCE

C. BAŞVURUDA

20

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Koçtaş Yapı Marketleri Ticaret A.Ş.
Taşdelen Mevki Şile Otopanı 11. Km. Alemdar Sapağı Sırrı
Çelik Bulvarı 34788 Ümraniye/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Koçtaş Yapı Marketleri Ticaret A.Ş. (Koçtaş)'nin konsinye satış baskısında bulunmak suretiyle tedarikçisinin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvuruda özetle; Koçtaşın büyüklüğüne dayanarak, tedarikçilerine konsinye satış usulüne dayalı çalışmak üzere baskı uyguladığı, aksi takdirde ürün tedarikini keseceğini bildirdiği, bu yöntemle raflarında yer alan ürünlerin satılmama riskini tamamen tedarikçisine aktarmaya çalıştığı ve bu suretle tedarikçilerinin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddia edilerek, gereğinin yapılması talep edilmiştir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.8.2011 tarih ve 6142 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 13.9.2011 tarih ve 2011-3-212/İİ-11-185.MBA. sayılı İlk İnceleme Raporu, 22.9.2010 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 11-48/1227-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 3.10.2011 tarih ve 2011-3-212/ÖA-11-185.MBA. sayılı Önaraştırma Raporu 7.10.2011 tarih ve REK.0.17.00.00-110.02.02/374 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda özetle; başvuruya konu teşebbüs davranışlarının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal oluşturmadığı, teşebbüs hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı, şikâyetin reddinin gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca yapılan değerlendirmede ihlalin varlığı için "hâkim durum" ve "kötüye kullanma davranışı" bir arada aranmaktadır.

60 Hâkim durum, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "*Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyatı arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü*" olarak tanımlanmaktadır. Hâkim durumun belirlenmesinde ilgili teşebbüsün pazar payı, pazarda faaliyet gösteren diğer firmaların sayısı ve pazar payları gibi nicel ölçütlerin yanında, piyasaya giriş engelleri, fikri ve sınaî mülkiyetin varlığı, teknolojik üstünlük gibi nitel ölçütler de kullanılmaktadır. Pazar payı hâkim durumun belirlenmesinde tek başına yeterli bir ölçüt olmasa da teşebbüsün pazar payının düşük olması, piyasanın çok sayıda oyuncunun yer aldığı rekabetçi bir piyasa olması, ürünün homojen nitelikte olması ve giriş engellerinin bulunmaması gibi durumlarda hâkim durumdan bahsetmek zorlaşmaktadır.

70 Dosya konusunu oluşturan ..... çıkartmaları, başvuru sahibinin sunduğu bilgiler paralelinde çok sayı ve türde perakende satış noktasında nihai tüketiciye yeniden satışı yapılabilen bir üründür. Başta yapı marketleri olmak üzere, oyuncak mağazaları ve Hızlı Tüketim Malları (HTM) perakendecileri bu ürünün tüketiciye satışını yapan noktalar arasında yer almaktadır. Başvuru sahibinin satışları bakımından Koçtaşın %.... payla ikinci sırada yer aldığı, ilk sırada ise %.... payla diğer bir yapı marketinin (.....) bulunduğu görülmektedir. Dosya mevcudu bilgilerden, Koçtaşın sektörde 4054 sayılı Kanun'unda tanımlanan hâkim durumu karşılamadığı görülmektedir.

80 Diğer taraftan, satışlarının yaklaşık %..... perakendeciden (yapı marketler, oyuncak mağazası ve HTM perakendecisi) elde eden başvuru sahibinin, satış oranı paralelinde artan düzeyde bağımlılığı olduğu ifade edilebilecektir. Zira perakende sektöründe alıcı gücüne ait literatürde tedarikçisinin satışlarında %10 ve üzerinde paya sahip olan perakendecinin o tedarikçi nezdinde asimetric güce sahip olduğu ve bu gücü pazarlıklarda tedarikçi aleyhine birtakım ticari uygulamaları dikte edecek şekilde kullanabildiği genel kabul görmektedir. Ancak, alıcı gücüne bağlı ekonomik bağımlılık konusunu rekabet ve/veya ticaret mevzuatlarına derceden ülkelerin uygulamalarında, sözleşme serbestisi ve piyasa ekonomisinin gereklerine bağlı olarak tedarikçi-perakendeci ilişkilerinde ekonomik bağımlılık için alternatif satış kanallarının azlığının yanı sıra satış oranı bağımlılığının %20-30 seviyesinin üzerinde 90 olması gerekliliğinin arandığı görülmektedir.

Ülkemiz rekabet mevzuatı açısından ekonomik bağımlılık ancak 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ele alınmakta olup, bu madde uyarınca aranan hâkim durum şartı, ekonomik bağımlılığın ötesinde bir duruma karşılık gelmektedir. Dolayısıyla, başvuruya konu teşebbüs davranışlarının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal oluşturmadığı, konunun perakendeci ve tedarikçisi arasında yapılan anlaşmaya bağlı, tarafların pazarlık güçleri oranında ortaya çıkan ve ticaret kanunları ölçüsünde ele alınabilecek bir durumdan kaynaklandığı, tedarikçi tarafından perakendecinin ticaret teamüllerine ve/veya sözleşmeye aykırı olarak talep

100 edilenler ile ilgili olarak ise ticaret mahkemelerine başvurulabileceği kanaatine varılmıştır

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.